

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Emitent: CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 326 din 7 iunie 2011

HOTĂRÂRE
din 7 decembrie 2010
în Cauza Marian Niță împotriva României
(Cererea nr. 28.162/05)

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În Cauza Marian Niță împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, președinte, Elisabet Fura, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupančič, Alvin Gyulumyan, Egbert Myjer, Luis López Guerra, judecători, și Santiago Quesada, grefier de secție,

după ce a deliberat în camera de consiliu la 16 noiembrie 2010,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află Cererea nr. 28.162/05 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Marian Niță (*reclamantul*), a sesizat Curtea la 29 iulie 2005, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamantul este reprezentat de doamna Nicoleta Popescu, avocat în București. Guvernul român (*Guvernul*) a fost reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamantul se plânge, în special, de o încălcare a art. 6 § 1 din Convenție pe motivul condamnării sale în urma unui recurs în anulare introdus de Procurorul general al României, precum și pe motivul duratei excesive a procedurii penale declanșate împotriva sa.

4. La 1 octombrie 2007, președintele Secției a treia a hotărât să comunice Guvernului cererea. În conformitate cu art. 29 § 1 din Convenție, acesta a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

5. Reclamantul s-a născut în 1963 și locuiește în București.

6. Prin Ordonanța din 29 aprilie 1997, Parchetul de pe lângă Tribunalul București a dispus arestarea preventivă a reclamantului pentru o perioadă de 30 de zile. În ordonanța privind arestarea preventivă se constata faptul că, în noaptea de 22 spre 23 aprilie 1997, reclamantul, având profesia de șofer de ambulanță, și asistenta medicală Z.M. îl abandonaseră pe bolnavul N.C. în stradă, ceea ce a condus la decesul acestuia.

7. Arestarea preventivă a reclamantului a fost prelungită de mai multe ori pentru 30 de zile, până la 4 august 1997, dată la care acesta a fost pus în libertate.

8. Prin rechizitoriul din 19 ianuarie 1998, Parchetul de pe lângă Tribunalul București a dispus trimiterea în judecată a reclamantului pentru săvârșirea infracțiunii de omor calificat. Prin rechizitoriu s-a reținut faptul că reclamantul și asistenta medicală Z.M., care îl însoțea, trebuiau să transporte bolnavul N.C. de la Spitalul Clinic de Urgență „Sfântul Valentin“ la Spitalul Clinic de Specialitate „Victor Babeș“. După ce au mers la mai multe unități spitalicești care au refuzat toate internarea bolnavului din motive de competență teritorială, Z.M. a decis să îl transporte la domiciliul său. La adresa menționată în actul de identitate al bolnavului, acuzații nu au găsit numărul exact al clădirii. Bolnavul a fost coborât din ambulanță și a fost lăsat în fața porții închise a unei clădiri, presupusă a fi cea corectă. Patru ore mai târziu N.C. a decedat. Potrivit rapoartelor medicale, decesul a fost cauzat de o insuficiență cardiorespiratorie acută, cu pleurezie și atelectazie pulmonară, pe fondul unei afecțiuni cardiovasculare cronice, din cauză că nu a beneficiat de asistență medicală de specialitate și în urma unei expunerii îndelungate la frig și la umiditate. Reclamantul și Z.M. erau acuzați de săvârșirea infracțiunii de omor calificat, pedepsită conform art. 174 coroborat cu art. 175 din Codul penal. Prin același rechizitoriu procurorul responsabil de cauză a decis neînceperea urmăririi penale împotriva medicilor care îl examinaseră pe bolnav în timp ce acesta a fost dus de la un spital la altul.

9. Prin Hotărârea din 29 octombrie 1998, tribunalul a reîncadrat faptele imputate reclamantului, considerând că sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de punere în primejdie a unei persoane în neputință de a se îngriji, infracțiune pedepsită conform art. 314 din Codul penal și l-a condamnat la o pedeapsă de 3 luni și 12 zile de închisoare, precum și la plata de daune-interese părții civile.

10. Reclamantul și parchetul au formulat apel împotriva acestei hotărâri.

11. Prin Hotărârea din 30 iunie 1999, Curtea de Apel București a respins apelul reclamantului, a admis apelul parchetului, a reîncadrat faptele în complicitate la omor calificat, pedepsită conform art. 26, 174 și 175 din Codul penal și a condamnat reclamantul la o pedeapsă de 5 ani de închisoare cu executare.

12. Reclamantul și Z.M. au formulat recurs împotriva acestei hotărâri.

13. Prin Hotărârea din 10 ianuarie 2001, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul, a casat hotărârile instanțelor inferioare și a retrimis cauza spre rejudecare la tribunal. Curtea Supremă de Justiție a considerat că, în aprecierea vinovăției inculpaților, instanțele judecătorești s-au întemeiat pe acte medico-legale contradictorii, care nu puteau stabili fără echivoc legătura de cauzalitate între acțiunile inculpaților și decesul victimei, și că acestea au omis să răspundă la cererile formulate de inculpați cu privire la examinarea legăturii de cauzalitate. Astfel, aceasta a luat în considerare faptul că, potrivit unuia dintre rapoartele medicale depuse la dosar, exista o legătură de cauzalitate între faptul că bolnavul nu a beneficiat de asistență medicală și deces, ceea ce însemna că acesta ar fi avut șanse de supraviețuire dacă ar fi beneficiat de o terapie medicamentoasă intensivă. În cele din urmă, aceasta a considerat că era necesar să se obțină avizul Comisiei superioare medico-legale pentru stabilirea tuturor actelor medicale care fuseseră efectuate în privința bolnavului și pentru clarificarea cauzei decesului său.

14. Cauza a fost înregistrată din nou la Tribunalul București. La ședința din 27 septembrie 2001, instanța a solicitat avizul medical menționat anterior. Avizul medical a fost depus la dosar la 16 mai 2002, după câteva amânări ale cauzei generate de absența acestui aviz sau solicitate de reclamant.

15. Prin Hotărârea din 4 iulie 2002, tribunalul a recalificat faptele imputate reclamantului încadrându-le în infracțiunea de punere în primejdie a unei persoane în

neputință de a se îngriji și l-a condamnat pentru această infracțiune la o pedeapsă de 2 ani de închisoare. Tribunalul a constatat că pedeapsa era grațiată.

16. În urma apelului parchetului, prin Hotărârea din 12 decembrie 2002, Curtea de Apel București a reîncadrat faptele în omor calificat și l-a condamnat pe reclamant pentru această infracțiune la o pedeapsă de 3 ani de închisoare.

17. Reclamantul și parchetul au formulat recurs. Prin Hotărârea definitivă din 7 octombrie 2003, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul reclamantului, a casat hotărârile instanțelor inferioare și l-a achitat cu privire la învinuire. Curtea Supremă de Justiție a considerat că reclamantul, în calitate de șofer de ambulanță, trebuia să respecte ordinele date de personalul medical și că nu era de datoria acestuia să cunoască starea medicală a persoanelor transportate, având în vedere că diagnosticul trebuie stabilit de personalul medical și de medicii specialiști, care au, de asemenea, responsabilitatea de a lua toate deciziile medicale cu privire la bolnavi. În continuare, aceasta a apreciat că reclamantul se conformase indicațiilor asistentei medicale care îl însoțea și că nu era și nu putea fi conștient de starea de sănătate precară a lui N.C., având în vedere lipsa de experiență medicală.

18. Potrivit informațiilor oferite de Guvern, în timpul procedurii ordinare, reclamantul a solicitat de 12 ori amânarea pe parcursul procedurii pentru a-și pregăti apărarea sau din cauza absenței avocatului său pe motiv de boală ori de deces în familie.

19. La 24 septembrie 2004, în temeiul art. 409 și 410 alin. 1 pct. 8 din Codul de procedură penală, procurorul general al României a sesizat Curtea Supremă de Justiție cu un recurs în anularea Hotărârii definitive din 7 octombrie 2003, citată anterior. Acesta a subliniat că, prin interpretarea legislației interne și a probelor depuse la dosar, Curtea Supremă de Justiție comisese o gravă eroare de fapt prin achitarea reclamantului și stabilise o încadrare juridică incorectă a faptelor. Acesta a subliniat că reclamantul era coautor al infracțiunii de omor calificat, pe care o săvârșise cu intenție indirectă. A făcut referire la toate probele administrate în timpul procedurii ordinare.

20. Prin Hotărârea din 14 martie 2005, Înalta Curte de Casație și Justiție (care a înlocuit fosta Curte Supremă de Justiție) a admis recursul în anulare și a casat Hotărârea din 7 octombrie 2003. Pe fondul cauzei, aceasta a hotărât că încadrarea juridică corectă era cea a neacordării de asistență unei persoane aflate în neputință de a se îngriji și a confirmat Hotărârea tribunalului din 4 iulie 2002. Vinovăția sa a fost stabilită ținând seama de faptul că reclamantul ar fi trebuit să fie conștient de consecințele pe care le putea avea faptul de a-l lăsa pe N.C., grav bolnav și îmbrăcat doar cu o pijama, într-o noapte rece și umedă, în fața porții închise a unei clădiri.

II. Dreptul intern relevant

21. Codul de procedură penală, în vigoare la momentul faptelor, prevedea că hotărârile definitive de condamnare sau de achitare puteau fi revizuite printr-un „recurs în anulare” formulat de procurorul general.

22. Art. 410 alin. 1 din Codul de procedură penală era redactat după cum urmează în partea sa relevantă:

„Hotărârile definitive de condamnare, achitare [...] pot fi atacate cu recurs în anulare în următoarele cazuri:

8. când s-a comis o eroare gravă de fapt.”

23. În temeiul art. 411 din Codul de procedură penală, recursul în anulare poate fi declarat în termen de un an de la data când hotărârea instanței ordinare care se pronunță în ultimă instanță a rămas definitivă.

ÎN DREPT

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 6 § 1 din Convenție

24. Reclamantul susține că dreptul său la un proces echitabil și în termen rezonabil a fost încălcat. Acesta invocă art. 6 § 1 din Convenție, redactat după cum urmează:

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale [...] în termen rezonabil, de către o instanță [...], care va hotărî [...] asupra temeiniciei oricărei acuzații penale îndreptate împotriva sa.”

25. Curtea constată că acest capăt de cerere presupune două aspecte pe care le va examina succesiv.

A. Cu privire la capătul de cerere întemeiat pe securitatea raporturilor juridice

26. Reclamantul consideră că dreptul său la un proces echitabil și principiul securității raporturilor juridice au fost încălcate ca urmare a anulării printr-un recurs extraordinar a hotărârii definitive de achitare pronunțate în favoarea sa.

1. Cu privire la admisibilitate

27. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare este necesar să fie declarat admisibil.

2. Cu privire la fond

a) Argumentele părților

28. Guvernul susține că admiterea recursului în anulare, formulat de Procurorul general în temeiul dispozițiilor Codului de procedură penală, în vigoare la momentul faptelor, nu a adus atingere dreptului reclamantului la un proces echitabil. Acesta consideră că intervenția procurorului general era necesară pentru a asigura încadrarea juridică corectă a faptelor săvârșite de reclamant și pentru o bună administrare a justiției. Guvernul subliniază că în cererea sa de recurs în anulare, procurorul general a indicat toate motivele pentru care aprecia că o eroare gravă de fapt fusese comisă în soluționarea litigiului. De asemenea, acesta susține că Înalta Curte de Casație și Justiție nu a făcut decât să confirme sentința pronunțată în primă instanță de Tribunalul București și că, în consecință, nu a casat toate hotărârile pronunțate de instanțele ordinare. În plus, în urma recursului în anulare, pedeapsa aplicată reclamantului prin Hotărârea din 4 iulie 2002 a fost menținută. Având în vedere constatarea conform căreia reclamantul a fost grațiat, Guvernul subliniază faptul că pedeapsa nu a fost executată. Pe de altă parte, observă că, spre deosebire de Cauza *Brumărescu împotriva României* [(MC), nr. 28.342/95, CEDO 1999-VII], în prezenta cauză termenul de introducere a recursului în anulare nu era decât de un an de la data pronunțării hotărârii definitive și că acest termen a fost respectat. De altfel, subliniază că recursul în anulare a fost abrogat din Codul de procedură penală prin Legea nr. 576/2004 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală.

29. Reclamantul contestă aceste argumente. Subliniază că Înalta Curte de Casație și Justiție, ca instanța cea mai înaltă în grad, a pronunțat într-un interval de un an și 5 luni două hotărâri definitive complet diferite. Astfel, reclamantul a fost achitat prin Hotărârea definitivă din 7 octombrie 2003, în timp ce, prin Hotărârea definitivă din 14 martie 2005, a fost condamnat pentru aceeași faptă. De altfel, acesta precizează că nici recursul în anulare, nici Hotărârea din 14 martie 2005 nu menționează care a fost eroarea gravă de fapt comisă de instanța de recurs. Acesta subliniază că în timpul procedurii recursului în anulare nu a fost administrată nicio probă și nu a fost audiat niciun martor. Nici măcar el nu a fost audiat în timpul acestei proceduri extraordinare. În cele din urmă, reclamantul evidențiază argumentele contradictorii ale Guvernului, care, pe de o parte, subliniază că această cale extraordinară de atac a fost abrogată și, pe de altă parte, susține că această cale de atac era necesară în speță pentru a garanta o bună administrare a justiției.

b) Motivarea Curții

30. Curtea reamintește, în primul rând, că respectarea dreptului la un proces echitabil și a principiului securității raporturilor juridice presupune ca nicio parte să nu fie autorizată să solicite reexaminarea unei hotărâri definitive și executorii numai în scopul obținerii unei noi decizii în această privință. În special această supervizare nu trebuie să devină un apel mascat

și simplul fapt că pot exista două puncte de vedere cu privire la acest subiect nu este un motiv suficient pentru rejudecarea unei cauze. Nu se pot face derogări de la acest principiu decât atunci când motive temeinice și imperative impun acest lucru (*Riabykh împotriva Rusiei*, nr. 52.854/99, pct. 52, CEDO 2003-IX).

31. În continuare, Curtea reamintește că cerința securității juridice nu este totuși absolută: simpla posibilitate de a redeschide o procedură penală este compatibilă la prima vedere cu Convenția. Cu toate acestea, faptul de a ști dacă exercitarea acestei căi de atac extraordinare de către autorități a adus atingere esenței în sine a procesului echitabil depinde de circumstanțele cauzei. În special trebuie să se țină seama, în acest context, de consecințele pe care redeschiderea și procedura ulterioară le-au avut asupra situației persoanei în cauză și de cazul în care aceasta din urmă a fost cea care a solicitat cererea de reexaminare, de motivele pentru care instanțele au anulat hotărârea judecătorească definitivă, de conformitatea procedurii cu legislația internă, de existența în legislația internă a unor mecanisme de protecție pentru a se evita ca autoritățile naționale să abuzeze de această procedură, de aplicabilitatea care i-a fost conferită și de orice altă împrejurare relevantă din cauză (*Savinski împotriva Ucrainei*, nr. 6.965/02, pct. 24-26, 28 februarie 2006, și *Radchikov împotriva Rusiei*, nr. 65.582/01, pct. 44, 24 mai 2007).

32. În speță, după examinarea dosarului și a observațiilor părților, Curtea nu poate să achieseze argumentelor Guvernului potrivit căroră autoritățile și-au exercitat puterea de a iniția și de a desfășura un proces de revizuire păstrând un echilibru just între interesele individului și necesitatea de a garanta eficacitatea justiției penale. Curtea consideră că argumentele Guvernului, care susțin că intervenția Procurorului general era necesară pentru interpretarea corectă a faptelor și a probelor aflate la dosar, nu sunt suficiente pentru a justifica anularea hotărârii de achitare pronunțate în favoarea reclamantului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Radchikov*, citată anterior, pct. 45-46, și *Bujnița împotriva Moldovei*, nr. 36.492/02, pct. 21-23, 16 ianuarie 2007).

33. În acest sens, Curtea observă mai întâi că, prin hotărârea definitivă din 7 octombrie 2003, reclamantul era achitat și erau casate, în privința sa, atât decizia pronunțată în apel, cât și hotărârea pronunțată în primă instanță. Curtea observă că deciziile pronunțate de instanțele ordinare nu par să fie arbitrare, având în vedere că toate acuzațiile aduse de procuror împotriva reclamantului au fost examinate în lumina mijloacelor de probă prezentate.

34. În continuare, Curtea observă că admiterea recursului în anulare formulat de Procurorul general a condus la condamnarea reclamantului pentru o faptă de natură penală. În consecință, este necesar să se rețină că situația reclamantului, achitat printr-o hotărâre definitivă și condamnat în urma recursului în anulare, s-a agravat în urma acestei căi de atac. Faptul că a fost grațiat în executarea pedepsei este irelevant, având în vedere că situația sa juridică s-a schimbat de la statutul de persoană achitată deoarece nu a săvârșit nicio faptă de natură penală la statutul de persoană condamnată pentru o infracțiune. Nu este relevant nici faptul că respectiva condamnare pronunțată în urma acestui recurs în anulare corespundea soluției pronunțate prin hotărârea din primă instanță, având în vedere că această hotărâre fusese casată prin Decizia definitivă din 7 octombrie 2003.

35. De altfel, Curtea observă, pe de o parte, că recursul în anulare utilizat în speță de către autorități era o cale extraordinară de atac care nu putea fi angajată decât de Procurorul general, aceasta nefiind direct accesibilă reclamantului. Având în vedere că acest procuror era superiorul ierarhic al procurorului care a participat la procedura din fața instanțelor ordinare, utilizarea acestei căi de atac suplimentare ridică astfel probleme privind respectarea egalității armelor, cu atât mai mult cu cât parchetul își expusese deja argumentele, care nu fuseseră reținute de Curtea Supremă de Justiție în Hotărârea sa definitivă din 7 octombrie 2003.

36. Pe de altă parte, Curtea subliniază că această procedură a recursului în anulare nu se referea la descoperirea unor noi fapte relevante sau la nerespectarea unei garanții esențiale de procedură penală, care, prin natura lor, nu ar fi putut fi invocate anterior de către parchet, ci se referea la aprecierea de către instanțele interne a faptelor și a probelor aflate la dosar, prin care acestea au arătat un punct de vedere diferit de al parchetului cu privire la chestiunea încadrării juridice a faptelor și a vinovăției reclamantului. Or, din dosar nu reiese că instanțele ordinare nu ar fi examinat probele administrate în cadrul unei proceduri contradictorii sau că ar fi ajuns la concluzii arbitrare în raport cu aceste probe (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Bujnița*, citată anterior, pct. 23).

37. În plus, Curtea observă că, în urma acestui recurs în anulare, reclamantul a fost condamnat pentru o infracțiune diferită și pentru alte motive decât cele invocate de procuror pentru a-și susține calea de atac extraordinară.

38. De altfel, contrar susținerii Guvernului, Curtea consideră că limitarea adusă posibilității de a introduce un recurs în anulare constând în introducerea unei asemenea acțiuni în termen de un an nu schimbă cu nimic nici situația în speță, nici deficiențele acestei căi specifice de atac, astfel cum au fost identificate anterior (*Radchikov*, citată anterior, pct. 46, și *Bota împotriva României*, nr. 16.382/03, pct. 39, 4 noiembrie 2008).

39. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că utilizarea recursului extraordinar ca un apel mascat și anularea Hotărârii definitive din 7 octombrie 2003 au adus atingere justului echilibrul între interesele individului și necesitatea de a garanta eficacitatea justiției penale, nerespectând exigențele unui proces echitabil (*Bujnița*, pct. 23 în fine, *Radchikov*, pct. 52, și *Savinski*, pct. 25, hotărâri citate anterior). În consecință, a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție.

B. Cu privire la capătul de cerere întemeiat pe durata procedurii

40. Reclamantul consideră că durata procedurii penale inițiate împotriva sa nu este rezonabilă.

1. Cu privire la admisibilitate

41. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. De asemenea, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

2. Cu privire la fond

a) Durata procedurii care trebuie luată în considerare

42. Părțile sunt de acord cu privire la punctul de plecare al perioadei care trebuie luată în considerare, respectiv 29 aprilie 1997, dată la care reclamantul a fost informat cu privire la acuzația adusă împotriva sa.

43. Reamintind jurisprudența Curții (*Aliuță împotriva României*, nr. 73.502/01, pct. 16, 11 iulie 2006), Guvernul apreciază că perioada cuprinsă între pronunțarea Hotărârii interne definitive din 7 octombrie 2003 și Hotărârii din 14 martie 2005, pronunțată de către Înalta Curte de Casație și Justiție, prin care s-a admis recursul în anulare, nu poate fi luată în considerare.

44. Reclamantul respinge acest argument. Acesta consideră că a trăit în incertitudine de la pronunțarea Deciziei definitive din 7 octombrie 2003 și până în momentul în care a fost înștiințat cu privire la declanșarea recursului în anulare, incertitudine care a devenit realitate la 14 martie 2005, dată la care recursul în anulare a fost admis, iar reclamantul a fost condamnat.

45. Curtea consideră necesar să reamintească faptul că nu pot fi luate în considerare decât perioadele pe parcursul cărora cauza a fost în mod efectiv pendinte în fața instanțelor (*Aliuță*, citată anterior, pct. 16-17), excluzând orice perioadă în care o instanță națională a fost chemată să decidă dacă era necesar sau nu să se redeschidă procesul, ținând seama de faptul că art. 6 din Convenție nu se aplică redeschiderii unei proceduri [*Markin împotriva Rusiei* (dec.), nr. 59.502/00, 16 septembrie 2004].

46. În speță, având în vedere principiile menționate anterior, în examinarea sa privind caracterul rezonabil al duratei procedurii, Curtea nu va lua în considerare perioada cuprinsă între pronunțarea Hotărârii interne definitive din 7 octombrie 2003 și 14 martie 2005, data la care Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul în anulare al Procurorului general (*Aliuță*, citată anterior, pct. 16, și *Bota împotriva României* (dec.), nr. 16.382/03, 13 septembrie 2007). Prin urmare, Curtea reține că durata procedurii care trebuie luată în considerare este de 6 ani, 5 luni și 8 zile, acoperind urmărirea penală și 3 grade de jurisdicție.

b) Aprecierea caracterului rezonabil al duratei procedurii

47. Guvernul consideră că procedura prezenta o complexitate deosebită, legată în special de faptele cauzei și de necesitatea de administrare a probelor. Astfel, apreciază că atât faza de urmărirea penală, cât și faza judecătii au avut termene rezonabile și că nicio perioadă de inactivitate nu putea fi imputată autorităților. Acesta citează a contrario *Cauza Tudorache împotriva României* (nr. 78.048/01, pct. 19, 29 septembrie 2005), în care numai urmărirea penală a cauzei de către parchetul competent durase 7 ani fără 5 zile. De asemenea, Guvernul subliniază că ședințele au avut loc în mod periodic și în termene rezonabile. Acesta observă că reclamantul și avocatul său au solicitat de 12 ori amânarea ședinței publice în timpul procedurii ordinare, ceea ce a condus la termene suplimentare, suficient de importante pentru a explica durata globală a procedurii.

48. Reclamantul contestă acest argument și consideră că durata nerezonabilă a procedurii este imputabilă exclusiv conduitei autorităților. Acesta subliniază că amânările pe care le-a solicitat în timpul procedurii se justificau prin motive obiective și nu au fost solicitate în scop dilatoriu. De asemenea, reclamantul subliniază că, prin efectul deciziei de casare pronunțate de Curtea Supremă de Justiție la 10 ianuarie 2001, la 4 ani de la începerea procedurii, aceasta a reînceput de la zero. În plus, reclamantul subliniază că avizul medical solicitat de judecătorie nu a fost emis decât cu aproximativ 8 luni mai târziu. Ținând seama de miza litigiului, reclamantul solicită Curții să constate o încălcare a art. 6 § 1 din Convenție ca urmare a duratei nerezonabile a procedurii.

49. Curtea reamintește că acest caracter rezonabil al duratei unei proceduri se apreciază în funcție de circumstanțele cauzei și având în vedere criteriile consacrate de jurisprudența sa, în special complexitatea cauzei, comportamentul reclamantilor și cel al autorităților competente, precum și miza litigiului pentru persoanele în cauză [a se vedea, printre multe altele, *Frydlender împotriva Franței* (GC), nr. 30.979/96, pct. 43, CEDO 2000-VII, *Hartman împotriva Republicii Cehe*, nr. 53.341/99, pct. 73, CEDO 2003-VIII]. De asemenea, aceasta reamintește că statele contractante trebuie să organizeze propriul sistem judecătoresc astfel încât instanțele acestora să poată garanta oricui dreptul de a obține o hotărâre definitivă în termen rezonabil (*Löffler împotriva Austriei*, nr. 30.546/96, pct. 21, 3 octombrie 2000).

50. De asemenea, Curtea precizează că numai întârzierile imputabile statului pot conduce la constatarea nerespectării „termenului rezonabil“ (*Proszak împotriva Poloniei*, 16 decembrie 1997, pct. 40, Culegere de hotărâri și decizii, 1997-VIII).

51. În speță, Curtea constată că procedura se referea la o infracțiune săvârșită împotriva unei persoane, care implica 2 acuzați, și că aceasta ridică probleme juridice privind încadrarea faptelor imputate acuzaților, precum și privind stabilirea cauzelor care au dus la decesul lui N.C. Prin urmare, cauza prezenta o anumită complexitate faptică și juridică.

52. În ceea ce privește comportamentul autorităților, Curtea observă mai întâi că urmărirea penală a început la 29 aprilie 1997, atunci când reclamantul a fost informat de acuzațiile aduse împotriva sa, și s-a încheiat odată cu sesizarea judecătoriei prin rechizitoriul din data de 19 ianuarie 1998. Acest interval de mai puțin de un an nu conține perioade de inactivitate nejustificată și nu arată o lipsă de coordonare în activitatea organelor de urmărire penală [*Lazăr împotriva României* (dec.), nr. 7.022/02, 6 octombrie 2009].

53. Cu privire la faza de judecată, Curtea observă că, odată ce a fost încheiată urmărirea penală, iar cauza a fost trimisă în judecată, procedura s-a desfășurat cu promptitudine, au avut loc ședințe la intervale regulate, iar judecătoria a luat măsurile necesare în vederea administrării probelor și a interogării martorilor și inculpaților. Curtea observă astfel că Tribunalul București a judecat cauza în aproximativ 10 luni, hotărârea în primă instanță fiind pronunțată la data de 29 octombrie 1998. În acest termen au avut loc ședințe la intervale regulate. Hotărârea în apel a fost pronunțată la 30 iunie 1999, și anume 8 luni mai târziu, dar nici acest termen nu poate fi considerat nerezonabil. În continuare, Curtea observă faptul că procedura din fața Curții Supreme de Justiție s-a întins pe o perioadă mai lungă. Astfel, Curtea Supremă de Justiție a pronunțat hotărârea de casare cu retrimiteră în primă instanță la 10 ianuarie 2001, ceea ce reprezintă o durată de aproape 18 luni. În acest termen au avut loc 4 ședințe, iar reclamantul a solicitat de 3 ori amânarea cauzei.

54. În continuare, Curtea observă că respectiva cauză a fost casată cu retrimiteră în primă instanță, ca urmare a omisiunii instanțelor inferioare de a răspunde la cererile formulate de acuzați cu privire la necesitatea de a obține avizul Comisiei Superioare Medico-Legale pentru clarificarea contradicțiilor din rapoartele medicale și pentru stabilirea cauzelor decesului lui N.C. În această privință, Curtea reamintește că, deși nu este competentă pentru a analiza modul în care instanțele naționale au interpretat și au aplicat dreptul intern, aceste casări cu retrimiteră se datorează erorilor comise de instanțele inferioare în timpul examinării cauzei (*Wierciszewska împotriva Poloniei*, nr. 41.431/98, pct. 46, 25 noiembrie 2003). În plus, repetarea acestor casări denotă o disfuncție a sistemului judiciar național (*Cârstea și Grecu împotriva României*, nr. 56.326/00, pct. 42, 15 iunie 2006). Chiar dacă în speță nu a existat decât o singură casare, Curtea observă că celeritatea procedurii în fața instanței de prim grad și a celei de apel a contribuit în mod negativ la termenul global al procedurii, având în vedere că, datorită erorilor făcute de aceste instanțe, procedura a trebuit să fie reluată de la zero.

55. În ceea ce privește durata procedurii care a urmat, Curtea observă că, în general, aceasta s-a judecat într-un termen rezonabil, ținând seama de faptul că hotărârea definitivă a fost pronunțată la 2 ani și 9 luni de la pronunțarea deciziei de casare, perioadă în timpul căreia au fost pronunțate 3 hotărâri judecătorești.

56. În ceea ce privește comportamentul reclamantului, Curtea acceptă argumentul acestuia conform căruia cererile de amânare nu au avut un caracter dilatoriu, dar admite că cererile respective au condus totuși la anumite tergiversări.

57. După ce a examinat toate elementele care i-au fost prezentate, Curtea consideră că, deși litigiul ar fi putut fi condus cu mai multă celeritate, durata litigiului, considerată în ansamblul său, nu poate fi apreciată ca fiind nerezonabilă. Prin urmare, art. 6 § 1 din Convenție nu a fost încălcat cu privire la respectarea cerinței unui termen rezonabil.

II. Cu privire la celelalte pretinse încălcări

58. În ceea ce privește celelalte capete de cerere invocate de reclamant și întemeiate pe art. 6 § 1 și 2 din Convenție, ținând seama de toate elementele aflate în posesia sa și în măsura în care este competentă să se pronunțe cu privire la afirmațiile formulate, Curtea nu constată nicio încălcare a drepturilor și libertăților garantate de articolele Convenției. Rezultă că aceste capete de cerere trebuie respinse ca fiind în mod vădit nefondate, în temeiul art. 35 § 3 și 4 din Convenție. În ceea ce privește capătul de cerere întemeiat pe art. 5 § 1 (legalitatea arestării preventive), Curtea observă că arestarea preventivă a reclamantului a luat sfârșit la 4 august 1997, în timp ce acest capăt de cerere nu a fost invocat în fața Curții decât la 29 iulie 2005, și anume după mai mult de 6 luni [*Florică împotriva României* (dec.), nr. 49.781/99, 10 iunie 2003]. Prin urmare, Curtea concluzionează că acest capăt de cerere este fie în mod vădit nefondat, fie tardiv și trebuie respins în temeiul art. 35 din Convenție.

III. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

59. Art. 41 din Convenție prevede: Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.

A. Prejudiciu

60. Reclamantul solicită 434 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu material, reprezentând diferența de salariu dintre salariul pe care l-ar fi primit dacă nu ar fi fost acuzat de omor și salariul pe care l-a primit efectiv, ca urmare a reintegrării sale pe un post inferior din cauza procedurii penale inițiate împotriva sa. În această privință, prezintă calcule privind salariul pe care l-a primit efectiv în perioada cuprinsă între ianuarie 1998-iunie 2002 și calcule ale salariilor pe care ar fi trebuit să le primească dacă ar fi ocupat același post pe care îl ocupa înainte de arestarea sa, pentru aceeași perioadă. În plus, reclamantul solicită 15.000 EUR pentru prejudiciul moral suferit.

61. Guvernul consideră că cererea cu titlu de prejudiciu material este speculativă și excesivă și solicită Curții să o respingă integral. În ceea ce privește prejudiciul moral pretins, Guvernul consideră că o eventuală hotărâre a Curții de constatare a încălcării Convenției ar putea constitui în sine o reparație echitabilă suficientă. În orice caz, acesta consideră că suma solicitată este excesivă.

62. În ceea ce privește cererea pentru prejudiciul material, Curtea nu observă nicio legătură directă de cauzalitate între încălcarea constatată și prejudiciul material pretins și respinge această cerere.

63. În schimb, aceasta consideră că reclamantul a suferit un prejudiciu moral care nu poate fi remediat doar prin constatarea încălcării din prezenta hotărâre. Pronunțându-se în echitate, în conformitate cu art. 41 din Convenție și ținând seama de circumstanțele specifice ale cauzei, Curtea consideră că trebuie să i se acorde reclamantului 4.000 EUR cu titlu de prejudiciu moral și să fie respinse cererile de reparație echitabilă cu titlu de prejudiciu moral pentru celelalte capete de cerere.

B. Cheltuieli de judecată

64. De asemenea, reclamantul solicită 191 EUR pentru cheltuielile de judecată efectuate în fața instanțelor interne (costul expertizei medicale și al onorariului avocatului) și 1.260 EUR pentru cele efectuate în fața Curții (onorariul avocatului). Acesta depune la dosar o chitanță dovedind plata unei sume de aproximativ 41 EUR, reprezentând cheltuielile aferente pentru obținerea avizului din partea Comisiei Superioare Medico-Legale, și o chitanță de aproximativ 150 EUR pentru onorariul avocatului, pentru reprezentarea reclamantului în procedura din fața Curții Supreme de Justiție, precum și contractul aferent de asistență judiciară. În ceea ce privește cheltuielile suportate pentru onorariul avocatului în fața Curții, avocata reclamantului pune la dispoziție un contract de asistență judiciară ce conține acordul acestuia pentru ca plata sumelor respective de către Curte să fie efectuată direct avocatei sale; aceasta prezintă, de asemenea, o notă referitoare la numărul de ore facturate și la activitățile desfășurate.

65. Guvernul subliniază că cheltuielile pentru onorariul avocatului în fața Curții nu au fost stabilite efectiv și că, în orice caz, suma este excesivă în raport cu complexitatea cauzei. Acesta solicită Curții să nu acorde decât cheltuielile considerate reale, necesare, rezonabile și dovedite.

66. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor sale de judecată decât în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora.

67. În ceea ce privește cheltuielile de judecată efectuate în fața instanțelor interne, ținând seama de toate elementele pe care le deține și de criteriile menționate mai sus, Curtea consideră rezonabilă acordarea sumei de 150 EUR reclamantului. Cu privire la cheltuielile

pentru onorariul avocatului în procedura din fața Curții, trebuie să se constate că, în temeiul contractului de asistență judiciară depus la dosar, reclamantul are obligația de a plăti respectivele cheltuieli. În consecință, în măsura în care avocata are dreptul să solicite plata onorariului său în temeiul contractului, cheltuielile corespunzătoare sunt într-adevăr „reale“ (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Tebieti Mühafize Cemiyeti și Israfilov împotriva Azerbaidjanului*, nr. 37.083/03, pct. 106, CEDO 2009-...). Cu toate acestea, trebuie aplicată o oarecare reducere, având în vedere constatarea conform căreia nu a existat nicio încălcare cu privire la unul dintre capetele de cerere în privința cărora avocatul a prezentat observații în fața Curții (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Nourmagomedov împotriva Rusiei*, nr. 30.138/02, pct. 69, 7 iunie 2007). Având în vedere documentele care se află în posesia sa și criteriile mai sus menționate, Curtea consideră că este rezonabil să se acorde reclamantului suma de 1.000 EUR pentru procedura în fața Curții. Având în vedere convenția încheiată între partea interesată și avocata acesteia, doamna N. Popescu, Curtea hotărăște că suma menționată anterior va fi plătită direct acesteia din urmă.

C. Dobânzi moratorii

68. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu 3 puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, În unanimitate, CURTEA

1. declară cererea admisibilă în ceea ce privește capetele de cerere întemeiate pe art. 6 § 1 din Convenție, referitoare la securitatea raporturilor juridice și la durata procedurii, și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere;

2. hotărăște că a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție ca urmare a nerespectării principiului securității raporturilor juridice;

3. hotărăște că nu a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție ca urmare a duratei procedurii;

4. hotărăște:

a) că statul pârât trebuie să plătească, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, următoarele sume, care trebuie convertite în moneda statului pârât, la rata de schimb aplicabilă la data plății:

(i) 4.000 EUR (patru mii de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciu moral, sumă ce va fi plătită reclamantului;

150 EUR (o sută cincizeci de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de

(ii) impozit de către reclamant, pentru cheltuielile de judecată efectuate în procedura din fața instanțelor interne, sumă ce va fi plătită reclamantului;

1.000 EUR (o mie de euro) pentru cheltuielile de judecată referitoare la procedura din (iii) fața Curții, sumă ce va fi plătită direct doamnei N. Popescu, care l-a reprezentat pe reclamant în calitate de avocat;

b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade, și majorată cu trei puncte procentuale;

5. respinge cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 7 decembrie 2010, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din Regulament.

Josep Casadevall,
președinte

Santiago Quesada,
grefier